Yhteiskuntapolitiikka 17.9.2026

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

SAK 16740

Lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi tuloverolain 119 ja 124 §:n sekä rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 7 ja 15 §:n muuttamisesta

SAK kiittää lausuntopyynnöstä asiassa, joka koskee yhteisöveron keventämistä kahdella prosenttiyksiköllä (20 -> 18 %) ja elinkeinotoiminnan tappioiden vähennysajan pidentämistä 15 vuodella (10 -> 25 v). SAK vastustaa esityksiä seuraavin perustein:

- Verotusta koskevien muutosten kasvuvaikutukset ovat pienet, mahdollisesti lähellä nollaa. Pidämme esitettyä itserahoitusastetta yliarvioituna.
- Suomen yhteisöveron taso on kansainvälisesti kilpailukykyisellä tasolla, joten painetta veronkevennykselle ei ole.
- Verokertymän supistuminen aiheuttaa n. 800 miljoonan euron loven julkistalouteen, mihin Suomella ei ole varaa.
- Yhteisöveron keventämistä seuraava julkistalouden heikentyminen ei ole johdonmukaista EU:n finanssipolitiikan sääntöjen tai velkajarrusopimuksen hengen kanssa.
- Yleisen yhteisöveron kevennys ei ole valikoiva, joten toimenpide kohdentuu tehottomasti, jos tavoite on investointien lisääminen.
- Veronkevennyksen euromääräisestä hyödystä valtaosa kohdistuu suurituloisille eli muutokset kasvattavat tuloeroja.
- Muutokset heikentävät työnteon ja yrittäjyyden välistä veroneutraliteettia sekä lisäävät verosuunnittelua ja tulonmuuntoa.

Jos tavoitteena on esimerkiksi investointeihin ja kasvun tukeminen, SAK näkisi järkevämpänä järjestelyn, jossa nimellinen yhteisöverokanta olisi korkeampi, mutta veroon olisi tehtävissä vähennyksiä. Näin yhteisöverojärjestelmään olisi muotoiltavissa kannustimia investoinneille, mutta yhteisöverotuotto tai sen efektiivinen taso ei juuri muuttuisi.

Yhteisöveron keventämisen kasvuvaikutukset ovat todennäköisesti hyvin pienet

Kuten esityksellä todetaan, yhteisöveroprosentin alentamisella ei ole kotimaisen tutkimustiedon valossa ollut vaikutusta pienten yritysten investointeihin. Tämä on linjassa myös kansainvälisen tutkimuskirjallisuuden kanssa, sillä yhteisöveron keventämisen vaikutukset on estimoitu säännönmukaisesti pieniksi, jopa olemattomiksi (ks. esim. Gechert ja Heimberger 2022: Do corporate tax cuts boost economic growth?). Vaikka kotimaista tutkimusta ei ole kaiken kokoisista yrityksistä, käytettävissä oleva näyttö ei tue ajatusta, että suuremmissa yrityksissä dynaamiset vaikutukset olisivat suurempia – pikemminkin päinvastoin. SAK pitää itserahoitusastetta koskevaa arviota liioiteltuna. On myös selvää, että vähintäänkään lyhyellä aikavälillä dynaamisia vaikutuksia ei kerkeä

syntyä edes periaatteessa. Tulevien vuosien aikana verotuottojen muutos on staattisen vaikutuksen suuruinen eli noin 800 miljoonaa euroa verokertymää supistava. Suomella ei ole tällaiseen julkistalouden heikentämiseen varaa, eikä päätös ole linjassa EU:n finanssipolitiikan säännöistä juontavien velvoitteiden kanssa.

Esityksellä tulee esiin myös se, että Suomen yhteisöveron taso on jo kilpailukykyisellä tasolla. EU:ssa veron taso on keskimäärin 21,2 prosenttia eli Suomen tason yläpuolella. Lisäksi useissa Euroopan maissa yhteisöveroa on vuosien laskun jälkeen päädytty korottamaan. Kansainvälinen kilpailutilanne ei siis anna perusteita yhteisöveron keventämiselle tai oletukselle suurista positiivisista vaikutuksista.

Esityksellä kuitenkin todetaan, että rahoitusrajoitteista kärsineissä yrityksissä yhteisöverokevennyksellä on ollut investointeja kasvattavia vaikutuksia. SAK huomauttaa, että rahoitusmarkkinoita koskevia puutteita ei ole järkevä paikata tehottomilla veroratkaisuilla, vaan rahoituksen markkinapuutteita korjaamalla.

Esitetyt muutokset kasvattavat tuloeroja sekä lisäävät verosuunnittelua ja tulonmuuntoa

Esityksellä on kuvattu myös yhteisöveron keventämisen tulonjakovaikutuksia. Esityksellä todetaan, että suurituloisin 20 % YEL-velvollisista saa näiden vakuutettujen joukossa n. 89 % kaikista pääomatuloista ja n. 71 % bruttotuloista. Jos nämä luvut antavat selvää osviittaa siitä, että ”verokannan alentamisen hyöty kohdistuu voimakkaammin suurituloisille”, kuten esityksellä todetaan. Kotimaisessa kirjallisuudessa tulonjaon epäsuhtaa on kuvattu vielä tarkemmin: suurituloisin prosentti saa yhteisöveron keventämisen euromääräisestä hyödystä noin 400 miljoonaa euroa eli lähes puolet (ks. Heino 2024: Rikkaiden vero).

Tulonjakovaikutuksien tematiikka liittyy myös työntekijöiden ja elinkeinonharjoittajien väliseen kilpailuneutraliteettiin. Kuten esityksellä todetaan, yhteisöveron keventäminen suosii yhteisömuodossa tehtävää elinkeinotoimintaa. Samalla muutos kannustaisi ansiotulojen tulonmuuntoon kevyemmin verotettaviksi pääomatuloiksi sekä yrityksen keinotekoiseen nettovarallisuuden kasvattamiseen, millä on kotimaisen tutkimuskirjallisuuden valossa haitallisia kasvuvaikutuksia. Nämä tulonmuunnon ja verosuunnittelun mahdollisuudet kasautuvat pienelle joukolle kaikista suurituloisimpia yrittäjiä.

SAK vastustaa yhteisöveronkevennystä, koska se kasvattaa tuloeroja, lisää verosuunnittelua ja tulonmuuntoa sekä heikentää palkansaajien kilpailuneutraliteettia suhteessa muihin työnteon muotoihin. Lisäksi yhteisöveron kevennykseen liittyvistä tulonjakovaikutuksista on syytä

todeta, että veronkevennystä seuraa todennäköisesti osinkojen kasvua, mistä merkittävä osa valuu ulkomaiden hyödyksi.

Kasvua voisi tukea lisäämällä verovähennyksiä, mutta korottamalla yhteisöveroprosenttia

Esityksellä tunnistetaan vaihtoehtoisina toimina se lähestymistapa, että talouskasvua ja investointeja edistettäisiin kohdennettujen toimenpiteiden kautta. Erityisesti TKI-investointien yhteisöverovähennykset tai muut TKI-toimintaan kohdennetut tukitoimet ovat hyvin perusteltuja, koska ne tuottavat positiivisia ulkoisvaikutuksia, eikä uutta teknologiaa synny riittävästi ilman tukitoimia. Vastaavasti SAK katsoisi ylipäätään uusiin investointeihin kohdennetut tukitoimet perustelluiksi.

Tätä lähestymistapaa tukee ensinnäkin se huomio, että kansainvälisessä tutkimuskirjallisuudessa kohdennetuilla verotuilla on havaittu positiivinen vaikutus investointeihin. Kun tuki kohdentuu nimenomaisesti uuteen investointiin, tuki on tehokkaampi kuin yleinen yhteisöveron kevennys, joka valuu myös vanhoille investoinneille ja etabloituneille yrityksille.

Toisekseen Suomen ongelma on jo pitkään ollut se, että investointien sijasta yritykset ovat maksaneet noin 60 % voitoistaan osinkoina. Investointien puute rasittaa talouskasvua, eikä yhteisöveron kevennys takaa uusia investointeja. Koska veronkevennykseen ei juuri liity (pl. pieni investoinnin kannattavuuden parantuminen) kannustinvaikutuksia, muutos voi yhtä hyvin lisätä osinkona jaettavien voittojen määrää.

SAK siis kannattaisi investointien ja kasvun tukemista kohdennettujen verovähennysten kautta, mutta samalla yhteisöverokannan tason tulisi olla korkeampi. Orpon hallituksen kaudella on käyttöönotettu tämänkaltaisia yhteisöverovähennyksiä, jotka heikentävät veron tuottoa vuosittain sadoilla miljoonilla euroilla (määräaikaiseen CISAF-valtiontukikehikkoon perustuvat investointihyvitykset). Jotta yhteisöverojärjestelmää koskevat muutokset eivät aiheuttaisi julkistaloudelle kohtuutonta haittaa, yleistä yhteisöveroprosenttia olisi pikemminkin syytä hieman nostaa kuin laskea.

Tappioiden vähennyksille on selkeämmät perusteet, mutta esitys tarvitsee muutoksia

Tappioiden vähennykseen SAK suhtautuu varauksellisemmin. Vaikka muutoksen taustalla on nähtävissä tulonhankkimismenojen vähentämisen periaate, joka kannustaa myös TKI-toimintaan ja riskipitoisiin investointeihin, ajan pidentäminen 10 vuodesta 25 on muutoksena suuri. Lisäksi useissa kilpailijamaissa vuotuisen vähennyksen määrälle on asetettu ylärajoja, joita ei Suomessa käytetä. Näiden syiden vuoksi vähennyksen pidentämisen vaikutus julkistalouteen uhkaa muodostua suureksi.

Kuten esityksellä todetaan, vuosittain vähentämättä jäävien tappioiden arvo on noin miljardi euroa. Näistä noin 550 miljoonaa arvioidaan sellaisiksi, jotka voisivat tulla vähennetyksi pidemmällä vähennysaikaa 25 vuoteen. Pitkällä aikavälillä tämä tarkoittaa yhteisöverotuotot supistumista vuosittain noin 100 miljoonalla eurolla.

SAK voi hyväksyä maltillisemmat muutokset vähennysaikaan, mutta nyt esitetty muutos on liian suuri ja kallis. Esimerkiksi vähennysajan pidentämisen vastapainona vähennyksen vuotuista määrää voisi rajoittaa. SAK pitää kuitenkin hyvänä, että muutokset tulevat voimaan vasta 2026 ja sen jälkeen syntyvien tappioiden vähennyksille. Tämän vuoksi vähennysajan pidentämisen vaikutukset alkavat näkyä vasta 2037 alkaen, saavuttaen täyden vaikutuksen vuodesta 2051 eteenpäin.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Tatu Knuutila
ekonomisti
tatu.knuutila@sak.fi